

B O A R D O F S T U D I E S
NEW SOUTH WALES

2005

**HIGHER SCHOOL CERTIFICATE
EXAMINATION**

Classical Hebrew Extension

General Instructions

- Reading time – 10 minutes
- Working time – 1 hour and 50 minutes
- Write using black or blue pen
- Your attention is drawn to the fact that the Divine Name is spelt in full in Biblical texts contained in this examination paper. If this is a matter of conscience for you, you should not discard the paper

Total marks – 50

Section I Pages 2–5

35 marks

- Attempt Questions 1–2
- Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Section II Pages 6–7

15 marks

- Attempt Question 3
- Allow about 40 minutes for this section

Section I — Prescribed Text

35 marks

Attempt Questions 1–2

Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available. Use the extracts and your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

Marks

Question 1 (20 marks)

(a) Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Micah 5:1–5

1	וְאַתָּה בֵּית־לְחָם אֶפְרָתָה צְעִיר לְהֵיוֹת בְּאַלְפֵי יְהוּדָה מִמָּדָר לִי יֵצֵא לְהֵיוֹת מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל וּמוֹצְאֲתָיו מִקֶּדֶם מִיָּמַי עוֹלָם:	1
2	לָכֵן יִתְּנֶם עַד־עֵת יוֹלְדָה יוֹלְדָה וַיִּתֵּר אֲחִיו יִשׁוּבוּן עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:	2
3	וְעֹמֵד וְרָעָה בְּעֵז יִהְיֶה בְּגֹאֲוֹן שֵׁם יִהְיֶה אֱלֹהָיו וַיִּשְׁבּוּ כִּי־עַתָּה יִגְדַּל עַד־אַפְסֵי־אֲרֶץ:	3
4	וְהָיָה זֶה שְׁלוֹם אֲשׁוּר כִּי־יָבוֹא בְּאֲרָצְנוּ וְכִי יִדְרֹךְ בְּאֲרָמְנֹתֵינוּ וְהִקְמֵנוּ עָלָיו שְׁבַע־רָעִים וְשָׂמְנָה נְסִיכֵי אָדָם:	4
5	וְרָעוּ אֶת־אֲרֶץ אֲשׁוּר בְּחָרָב וְאֶת־אֲרֶץ נְמֹרַד בְּפִתְחֶיהָ וְהִצִּיל מֵאֲשׁוּר כִּי־יָבוֹא בְּאֲרָצְנוּ וְכִי יִדְרֹךְ בְּגִבּוֹלֵנוּ:	5
- (i) Give an alternative name for אֲרֶץ נְמֹרַד (verse 5) and justify your answer. 2
- (ii) Parse, giving root, *binyan* and tense/aspect:
- (1) יִשׁוּבוּן (verse 2); 1
- (2) וְהִקְמֵנוּ (verse 4). 1
- (iii) The Jewish Publication Society translates the verb וְרָעוּ (verse 5) as 'will shepherd'. Comment on this translation, and provide an alternative translation. 2
- (iv) Outline the information relating to the מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל presented in the above extract and associated commentary. 5

Question 1 continues on page 3

Question 1 (continued)

(b) Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Micah 6:1–5

שְׁמַעוּנָא אֶת אֲשֶׁר־יְהוָה אָמַר קוּם רִיב אֶת־הַהָרִים וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלִי: שְׁמַעוּ הָרִים אֶת־רִיב יְהוָה וְהָאֲתָנִים מְסָדֵי אֶרֶץ כִּי רִיב לִיהוָה עַם־עַמּוֹ וְעַם־יִשְׂרָאֵל יִתּוֹכַח: עַמִּי מִה־עֲשִׂיתִי לָךְ וּמָה הִלַּאתִיךָ עֲנֵה בִּי: כִּי הֵעֵלְתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִבֵּית עַבְדִּים פְּדִיתִיךָ וְאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת־מֹשֶׁה אֹהֶלֶן וּמַרְיָם: עַמִּי זְכַרְנָא מִה־יַעֲזֵב בְּלֶקַּח מִלֶּךְ מוֹאָב וּמִה־עֲנָה אֹתוֹ בְּלַעַם בְּיַבֵּעוֹר מִן־הַשִּׁטִּים עַד־הַגְּלָגֶל לְמַעַן יָדַעַת צְדָקוֹת יְהוָה:	1 2 3 4 5

(i) What analogy is being drawn in verses 1–3, and for what purpose? (ii) Why does the prophet recount the history of Israel in verses 4 and 5?	3 2

Question 1 continues on page 4

Question 1 (continued)

(c) Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Micah 6:13–16

וגם־אני החליתי ככותך על־חטאתך:	13
אתה תאכל ולא תשבע וישחך בקרבך ותסגל ולא תפליט ואשר תפלט לחרב אתן:	14
אתה תזרע ולא תקצור אתה תדרוך־זית ולא־תסוך שמן ותירוש ולא תשתה־יין:	15
וישתמר חקות עמרי וכל מעשה בית־אחאב ותלכו במעצותם למען תתי אתך לשמה וישביה לשרקה וחרפת עמי תשא:	16

The prophet describes a series of misfortunes. What are they and why did they happen? Refer both to the extract and to the commentary.

4

End of Question 1

Question 2 (15 marks)

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Pesahim 99b–100a

עָרַב פְּסָחִים סְמוּךְ לַמְנַחָה לֹא יֹאכַל אָדָם עַד שֶׁתַּחֲשֵׁךְ. "אֲפִילוּ עָנִי שְׁבִישְׂרָאֵל לֹא יֹאכַל עַד שְׁיָסֹב. וְלֹא יִפְחָתוּ לוֹ מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן, וְאֲפִילוּ מִן הַתְּמַחֲוִי.

מֵאִי אֲרִיָּא עֲרַבֵי פְּסָחִים? אֲפִלוּ עֲרַבֵי שְׁבֻתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים נְמוּ, דִּתְנִיָּא: לֹא יֹאכַל אָדָם בְּעֲרַבֵי שְׁבֻתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים מִן הַמְּנַחָה וּלְמַעְלָה, כְּדֵי שְׂיִכְנֹס לַשְּׁבֻת כְּשֶׁהוּא תְּאֻנָּה, דְּבִרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אוֹכֵל וְהוֹלֵךְ עַד שֶׁתַּחֲשֵׁךְ. אָמַר רַב הוֹנָא: לֹא צְרִיכָא אֵלָּא לְרַבִּי יוֹסֵי, דְּאָמַר: אוֹכֵל וְהוֹלֵךְ עַד שֶׁתַּחֲשֵׁךְ, הֲנִי מִלִּי – בְּעֲרַבֵי שְׁבֻתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, אֲבָל בְּעֲרַב הַפֶּסַח, מִשּׁוּם חַיִּיבָא דְּמִצְוָה – מוֹדָה. רַב פִּפְא אָמַר: אֲפִילוּ תֵימָא רַבִּי יְהוּדָה, הָתָם בְּעֲרַבֵי שְׁבֻתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים – מִן הַמְּנַחָה וּלְמַעְלָה הוּא דְּאָסִיר, סְמוּךְ לַמְּנַחָה – שְׂרִי. אֲבָל בְּעֲרַב הַפֶּסַח, אֲפִילוּ סְמוּךְ לַמְּנַחָה – נְמוּ אָסִיר. וּבְעֲרַב שְׁבֻת סְמוּךְ לַמְּנַחָה שְׂרִי? וְהִתְנַיָּא: לֹא יֹאכַל אָדָם בְּעֲרַב שְׁבֻת וַיָּמִים טוֹבִים מִתְּשַׁע שְׁעוֹת וּלְמַעְלָה, כְּדֵי שְׂיִכְנֹס לַשְּׁבֻת כְּשֶׁהוּא תְּאֻנָּה, דְּבִרֵי רַבִּי יְהוּדָה, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אוֹכֵל וְהוֹלֵךְ עַד שֶׁתַּחֲשֵׁךְ! אָמַר מָר וּשְׁתָּרָא: יִמָּאן לִימָא לָן דְּמִתְרַצְתָּא הִיא?

דִּילְמָא מְשַׁבְּשָׁתָא הִיא? אָמַר לִיה מְרִימָר, וְאִיתִימָא רַב יִמָּר: אֲנָא אִיקְלַעִי לְפִירְקִיָּה דְּרַב פְּנַחְס בְּרִיָּה דְּרַב אָמִי, וְקָם תְּנָא וְתָנִי קַמִּיהָ, וְקִיבְלָהּ מִיָּמִיהָ. – אִי הָכִי קִשְׁיָא! – אֵלָּא: מְחַוּוֹרְתָא כְּדִרְב הוֹנָא. – וְלִרְב הוֹנָא מִי נִיחָא? וְהָאֵמַר רַבִּי יְרֵמְיָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, וְאִיתִימָא אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּר רַבִּי חֲנִינָא: הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה בְּעֲרַב הַפֶּסַח, וְהִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי בְּעֲרַב שְׁבֻת. הִלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה בְּעֲרַב הַפֶּסַח – מִכְּלָל דְּפִלְיָג רַבִּי יוֹסֵי בְּתַרְוִיָּהוּ! – לֹא, הִלְכָה – מִכְּלָל דְּפִלְיָגִי בְּהַפְּסָקָה. דִּתְנִיָּא: מִפְּסִיקִין לְשְׁבֻתוֹת, דְּבִרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אִין מִפְּסִיקִין. וּמַעֲשֵׂה בִּרְבֵן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל [וְרַבִּי יְהוּדָה] וְרַבִּי יוֹסֵי שְׁהִיוּ מְסוּבִין בְּעַפּוֹ, וְקָדַשׁ עֲלֵיהֶם הַיּוֹם. אָמַר לוֹ רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לְרַבִּי יוֹסֵי: בְּרַבִּי, רְצוּנָךְ נִפְסִיק, וְנִיחוּשׁ לְדְבָרֵי יְהוּדָה הִבִּירְנוּ? אָמַר לוֹ: בְּכָל יוֹם וַיּוֹם וְאֵתָה מְחַבֵּב דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה, וְעַכְשָׁיו אֵתָה מְחַבֵּב דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּפָנֶיךָ, "הֲגַם לְכַבּוֹשׁ אֵת הַמַּלְכָּה עִמִּי בְּבֵיתִי"? אָמַר לוֹ: אִם כֵּן לֹא נִפְסִיק, שְׁמָא יֵרָאוּ הַתְּלַמִּידִים, וְיִקְבְּעוּ הִלְכָה לְדוֹרוֹת: אָמְרוּ: לֹא זָוּוּ מִשָּׁם עַד שֶׁקְבָעוּ הִלְכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: אִין הִלְכָה לֹא כְּרַבִּי יְהוּדָה וְלֹא כְּרַבִּי יוֹסֵי, אֵלָּא: פּוֹרַס מִפָּה וּמִקְדָּשׁ. אִינִי? וְהָא אָמַר רַב תַּחְלִיפָא בֵּר אַבְדִּימִי אָמַר שְׁמוּאֵל: כְּשֶׁם שְׁמַפְסִיקִין לְקִידוּשׁ כְּדֵי מִפְּסִיקִין לְהַבְדִּילָהּ:

- (a) "מאי אריא ערבי פסחים? אפלו ערבי שבתות וימים טובים נמי". Give the possible answers to this question. 4
- (b) Give the meaning of the words *דמתרצתא* and *משבששתא* and the context in which they are used. How do these words shed light on the qualitative difference between *baraita* and *mishna*? 4
- (c) "הגם לכבוש את המלכה עמי בבית". What is the literal meaning of these words, and what effect did Rabbi Yosé hope to achieve by quoting these words? 4
- (d) Account for the fact that *רב יהודה* says *רב יהודה לא כרבי יהודה* and *לא כרבי יוסי*. 3

Section II — Non-prescribed Text

15 marks

Attempt Question 3

Allow about 40 minutes for this section

Answer the question in a SEPARATE writing booklet.

Marks

Question 3 (15 marks)

(a) Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Psalm 67:1–8

לְמַנְצַח בְּנִינֹת מְזֻמֹּר שִׁיר:	1
אֱלֹהִים יִחַנְנוּ וַיְבָרְכֵנוּ יְיָ אֱרֶץ פְּנֵי אֶתְנֹו סֵלָה:	2
לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרָכָךָ בְּכָל־גּוֹיִם יִשׁוּעָתְךָ:	3
יְרוּדָה עַמִּים אֱלֹהִים יְרוּדָה עַמִּים כָּלָם:	4
יִשְׁמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאֻמִּים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וְלְאֻמִּים בְּאֶרֶץ תִּנְחַם סֵלָה:	5
יְרוּדָה עַמִּים אֱלֹהִים יְרוּדָה עַמִּים כָּלָם:	6
אֶרֶץ נְתַנָּה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ:	7
יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אֹתוֹ כָּל־אֲפֹסֵי־אֶרֶץ:	8

מנצח	<i>The Chief Musician</i>	יְרוּדָה	<i>will give thanks to you</i>
נגינות	<i>stringed instruments</i>	וַיִּרְנְנוּ	<i>will sing for joy</i>
מזמור	<i>a Psalm</i>	נחה	<i>guide, lead</i>
שיר	<i>a song</i>	יבול	<i>produce</i>
סלה	<i>Selah</i>	אפסי	<i>ends</i>

- (i) What is the function of verse 1? **1**
- (ii) What does the Psalmist request in verse 2? **1**
- (iii) What are the different Hebrew terms for ‘nations’ in this Psalm and what does the Psalmist say about the ‘nations’? **5**
- (iv) Suggest a possible reason why the following sentence is repeated (verses 4 and 6). **1**
- "יְרוּדָה עַמִּים | אֱלֹהִים יְרוּדָה עַמִּים כָּלָם"

Question 3 continues on page 7

Question 3 (continued)

- (b) Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Psalm 103:11–17

כִּי כִגְבַהַּ שָׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ גָּבַר חֶסְדּוֹ עַל־יִרְאָיו:	11
כִּרְחֹק מִזֶּרֶחַ מִמַּעַרְב־הַרְחֵיק מִמֶּנּוּ אֶת־פְּשָׁעֵינוּ:	12
כִּרְחֹם אָב עַל־בָּנִים רַחֵם יְהוָה עַל־יִרְאָיו:	13
כִּי־הוּא יָדַע יִצְרָנוּ זָכוֹר כִּי־עָפָר אֲנַחְנוּ:	14
אֲנוֹשׁ כַּחֲצִיר יָמָיו כַּצִּיץ חֲשִׁיבָה כֵּן יִצְיָן:	15
כִּי רוּחַ עֲבָרָה־בּוֹ וְאֵינָנוּ וְלֹא־יִפְרֹנוּ עוֹד מִקּוֹמוֹ:	16
וְחֶסֶד יְהוָה מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם עַל־יִרְאָיו וְצַדִּיקָתוֹ לְבָנֵי בָנִים:	17

גבה	<i>to be high</i>
יצר	<i>inclination</i>
אנוש	<i>man</i>
חציר	<i>grass</i>
ציץ	<i>flower</i>

- (i) Identify the literary device repeated in verses 11–13 and explain its purpose in each case. **3**
- (ii) Suggest why this extract may be suitable for use at funerals. Refer especially to verses 14–16. **2**
- (iii) In this passage, identify two sets of words (nouns and/or verbs) with the same root that are vocalised differently. Explain how the differences in vocalisation affect the meaning of the words in each of the sets identified. **2**

End of paper

BLANK PAGE